

Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-902/22-M

Název	Církevní dětský domov Emanuel, Stará Ves
Sídlo	č. p. 204, 750 02 Stará Ves
E-mail	reditel@cddemanuel.cz
IČO	70 941 165
Identifikátor	650 007 786
Právní forma	školská právnická osoba
Zastupující	Mgr. Simona Krutilová
Zřizovatel	Arcibiskupství olomoucké
Místo inspekční činnosti	č. p. 204, 750 02 Stará Ves č. p. 47, 750 02 Stará Ves
Termín inspekční činnosti	19. – 22. 9. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, a to podle vzdělávacího programu pro dětský domov.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu pro dětský domov.

Charakteristika

Církevní dětský domov Emanuel (dále „subjekt“ nebo „zařízení“) vykonává činnost dětského domova (dále „domov“). Aktivitu subjektu vychází ze Školního vzdělávacího programu zařízení, jehož cílem je připravit děti po všech stránkách do praktického a samostatného života. Zaměření, umístění i rozmístění dvou rodinných skupin v objektech se od minulé inspekční činnosti v roce 2019 nezměnilo.

Nejvyšší povolený počet lůžek v domově je šestnáct. K termínu inspekční činnosti v něm bylo umístěno jedenáct dětí na základě nařízené ústavní výchovy. Jedno dítě navštěvuje mateřskou školu, sedm dětí plní povinnou školní docházku v základních školách, tři se vzdělávají ve středních školách, z nichž dvě pobývají na internátě. Z celkového počtu bylo evidováno pět dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka zařízení působí ve své pracovní pozici od března 2020. Má přehledně zpracovanou dlouhodobou koncepci rozvoje domova. Formulovanou vizi promítá do rozvoje celého subjektu. Její záměry se daří postupně a úspěšně naplňovat v rámci cílů komplexní přípravy dětí k samostatnému životu, spolupráci s vnějšími partnery, s rodiči a osobami odpovědnými za výchovu dětí, zvyšování kompetencí i kvality pedagogického sboru. Pravomocemi k podílu na řízení pověřila svého nového zástupce, který je zároveň sociálním pracovníkem. Kontrolní a hospitační činnost prováděla ředitelka zařízení v rodinných skupinách průběžně, problémy identifikovala, ale poskytnutá zpětná vazba a metodická podpora pedagogům byla vedena neformálně, bez písemného záznamu, scházelo konkrétní vyjádření zjištěných skutečností s vytyčenými opatřeními ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu.

Přínosné pro poskytování kvalitního vzdělávání a výchovy dětí bylo důsledné a jednotné dodržování nastavených pravidel všemi zaměstnanci zařízení. K vzájemnému sdílení poznatků o dětech, informování o chování i výsledcích ve škole, pedagogové efektivně využívali vlastní vnitřní elektronický systém. Rovněž pravidelné konání pedagogických a provozních porad, které svým obsahem dokládaly a směřovaly ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu, vedlo k přijímání konkrétních opatření ke zjištěným nedostatkům.

V personální oblasti došlo k významné obměně ve vedení domova i ve složení pedagogického týmu. Ředitelka zařízení přijala opatření k zajištění jeho optimálního odborného složení a přijala na pracovní pozici dva vychovatele, s příznivým dopadem do výchovně vzdělávacích činností. Děti v rozhovorech uváděly, že jim změna vyhovuje, jsou spokojené a nechybí jim mužský vzor. Uvádění nových pedagogů v některých případech provádí méně zkušené vychovatelé, tento stav nepodporuje žádoucí zkvalitňování odborného přístupu k výchově dětí.

Od minulé inspekční činnosti se další vzdělávání pedagogických pracovníků subjektu cíleně zaměřovalo na vzdělávací akce k rozšíření odborných kvalifikací, odborných znalostí a dovedností pedagogů především v oblasti speciální pedagogiky, prevence šikany i rizikového chování. Z důvodu nárůstu počtu dětí s psychickými problémy a medikacemi, je další vzdělávání pedagogických pracovníků ne příliš systematicky zaměřeno na tuto rizikovou oblast. Rovněž nebyla dostatečně zajištěna systematická péče například formou sebezkušenostního, psychoterapeutického nebo sociálně psychologického výcviku. Vychovatelé vzájemně konzultují každodenní výchovně vzdělávací problémy, nalézají a uplatňují vhodná řešení, ale záměrné sdílení pedagogických zkušeností z prostředí ústavní výchovy a vzájemné hospitační výchovy nebyly dosud realizovány.

Vedení domova zajišťuje psychologické služby pro děti externím odborným pracovníkem – psychologem. Tento odborník však nenavštěvuje zařízení, poskytuje intervenci při řešení naléhavých případů pouze ambulantně. Ředitelka umožňuje pedagogickým pracovníkům vnímat a reflektovat svoji vlastní práci nebo vzájemné vztahy prostřednictvím pravidelného hodnocení vnějším supervizorem, což se pozitivně odráží ve výchovně vzdělávacím procesu a práci s dětmi.

Vnější i vnitřní prostory domova svým uspořádáním naplňovaly filozofii rodinného prostředí, byly účelně a esteticky upraveny, prostředí působilo příjemně a podnětně. Zařízení umožňovalo dětem uchovávat si své osobní věci uzamčené s možností volného přístupu k nim. Ke sportovním a rekreačním aktivitám pro aktivní pobyt dětí venku slouží zahrada s herními prvky, pískovištěm a trampolínou, které děti aktivně využívaly, což se potvrdilo pozorováním při hospitacích.

V domově je organizováno samostatné vaření s pomocí vychovatelů hlavně o víkendech jako součást výchovně vzdělávacího procesu a přípravy na samostatný život. Po dobu pobytu ve škole je dětem poskytováno školní stravování ve škole, kterou navštěvují. Touto kombinací zajištění stravy jsou rozvíjeny jejich pracovní a sociální kompetence pro běžný život. Jídelníček v obou rodinných skupinách připravují vychovatelé nebo asistenti pedagoga společně se staršími dětmi. Nákupy zajišťují pracovníci domova, často také společně s dětmi, čímž je u nich vhodně rozvíjena jejich finanční gramotnost. Vedení domova dbá na dodržování zásad pestrosti a vyváženosti stravy. Dětem je zajištěn celodenní pitný režim. Oslovené děti uváděly, že mají jídla dostatek a většinou jim chutná.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Domovu se osvědčila práce i organizace dětí v koedukovaných skupinách, vytváří vhodné podmínky pro společné umístění sourozenců v rodinné skupině, čímž podporuje rozvoj sourozeneckých vztahů, přispívá k vytváření pozitivních vztahů mezi dětmi navzájem a k jejich úspěšné socializaci. Zvolená adaptační doba po přijetí dětí do zařízení zohledňovala jejich individuální důvody pro umístění. V této fázi pobytu jim byla věnována zvýšená pozornost a individuální podpora ze strany všech zaměstnanců domova i klíčového pracovníka (kmenového vychovatele).

Hodnotící činnost v domově probíhala v odpoledních a podvečerních hodinách. Sledovány byly činnosti v obou rodinných skupinách, během nichž byly využívány metody a formy výchovně vzdělávací práce, které odpovídaly potřebám, věku i možnostem dětí. Převládaly zejména příprava na vyučování, jejich odpočinkové, sportovní a zájmové aktivity. Vychovatelé zařízení vycházeli z dosavadních znalostí a zkušeností jednotlivých dětí, respektovali jejich specifické potřeby a na jejich základě připravovali výchovné a vzdělávací programy.

Sledované denní aktivity vycházely z týdenních programů výchovně vzdělávacích činností. Jejich nedílnou součástí bylo osobní volno, samostatné vycházky a kroužky mimo zařízení, svědčící o vhodném poměru mezi řízenými a volnými aktivitami. Vychovatelé dětem nabízeli pestré a jejich věku i schopnostem přiměřeně náročné, dobře připravené činnosti. Děti měly možnost volby, do kterých činností se dle svého zájmu a nadšení zapojí. Vychovatelé i asistenti pedagoga respektovali jejich přání, oceňovali zájem a snahu, což se projevilo i při hodnocených činnostech. Vzdělávací proces přispíval k rozvoji klíčových kompetencí směřující k zvládnutí konkrétních životních situací.

Děti při sledovaných činnostech měly možnost vyjádřit vlastní názory i pocity a diskutovat s vychovateli. Vzájemná komunikace byla otevřená a přívětivá. Během rozhovorů oslovené

děti potvrzovaly, že se svými právy a povinnostmi byly seznámeny, byla jim také známa výše kapesného. Děti byly vhodným způsobem vedeny k zodpovědnosti za své denní povinnosti, organizaci osobního volna a hospodaření s penězi. Porušování jejich práv nebylo v průběhu inspekční činnosti zjištěno.

K pozitivnímu rozvoji sociálních a životních kompetencí dětí účinně přispívá i možnost využívat a věnovat se ve volném čase aktivitám duchovního zaměření na základě dobrovolnosti a vlastního zájmu dítěte nebo se spoluúčastí vychovatele. V rámci těchto společných setkávání se buduje i příznivá pokojná atmosféra mezi dětmi i vychovateli, přispívající k pocitu bezpečí a formování zodpovědných postojů v prožívaných situacích. Z uskutečněných hospitací a rozhovorů je patrné, že výchova a vzdělávání probíhá v podnětném a estetickém prostředí, v příjemné, téměř rodinné atmosféře, ve které jsou uspokojovány sociální i emoční potřeby dětí.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Hodnocení výsledků dětí v zařízení probíhalo průběžně během dne i v kratších cyklech všemi pedagogickými pracovníky s vhodnou motivací ke zlepšení, k podpoře jejich zájmu s cílem socializačního rozvoje osobnosti dětí. Jejich dosažené výsledky byly hodnoceny individuálně, slovně, ale hodnotící kritéria nebyla příliš dostatečně a transparentně deklarována ve vnitřním řádu domova. Oslovené děti však v rozhovorech se školními inspektory uváděly, že zavedenému hodnocení rozumí a ke svému hodnocení se mohou vždy otevřeně vyjádřit.

Bylo zjištěno, že široké spektrum výchovně vzdělávacích metod i forem práce dle cílů ve školním vzdělávacím programu nebylo vhodně propojeno se stanovenými cíli v programech rozvoje osobnosti dítěte (dále „PROD“) a nebylo začleněno do týdenních plánů činností. V PROD nebyly stanoveny jasné úkoly a cíle pro další nadcházející období, kterých by mělo dítě dosáhnout. Jejich plnění nebylo průběžně sledováno a vyhodnocováno, děti se na nich prokazatelně nespoleupodílely.

Preventivní strategie se promítala do celkového dění zařízení. Každoročně vyhodnocovaný program minimální prevence byl zaměřen na průběh a efektivitu jednotlivých aktivit, naplňování poslání, cílů i kvality poskytované péče. Pedagogové plánovitě zařazovali do preventivního programu činnosti, které měly umožnit dětem lépe se začlenit do společnosti, převzít zodpovědnost za vlastní chování a také se naučit týmové spolupráci. Děti se aktivně zapojovaly do pravidelných mimoškolních aktivit a kroužků pořádaných externími institucemi (dobrovolní hasiči, fotbalový klub).

Ve sledovaném období ukládali vychovatelé opatření ve výchově méně často, ale transparentně podle dohodnutých pravidel a pro děti předvídatelně. Ty tím získávaly odůvodněnou zpětnou vazbu o svém chování a jednání. Převažovala pozitivní opatření ve výchově (dobrovolnická práce, příkladné plnění školních povinností, reprezentace zařízení na veřejnosti), která měla významně kladný a motivační vliv při formování a dosahování jejich klíčových kompetencí a příznivý účinek na správný osobnostní rozvoj.

V období od poslední inspekční činnosti se výskyt rizikového chování dětí nezvýšil. Kvalitní prevence a nabídka volnočasových aktivit i socializace dětí se také ve sledovaném období projevila dlouhodobě nulovou útekovostí dětí ze zařízení.

Děti mají k dispozici schránku důvěry, kterou jak potvrdily v rozhovorech se školními inspektory, využívají minimálně. Děti se s důvěrou obracejí na některého z pedagogů. Mezi

zaměstnanci mají blízkou osobu, které se mohou vždy svěřit a této možnosti také využívají. Jejich stížnosti i podněty jsou bezodkladně řešeny a vyhodnocovány.

Zařízení se cíleně zabývalo výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují. Individuálním potřebám a výsledkům dětí z kmenových škol vychovatelé přizpůsobovali jejich každodenní přípravu na vyučování. Vychovatelky průběžně spolupracovaly rovněž s třídními učiteli a vyučujícími, pravidelně se účastnily třídních schůzek, v odůvodněných případech využívaly telefonický kontakt, což jim poskytovalo zpětnou vazbu a podněty k přijímání účinných opatření. Výchovně vzdělávací činnosti probíhaly ve shodě s deklarovanými cíli sociálního učení, s důrazem na úspěšné dokončení základního a středního vzdělání. Děti mohou s rodinnými příslušníky neomezeně udržovat kontakt, byly jim umožněny krátkodobé i delší návštěvy ve své rodině. Vedení domova informovalo zákonné zástupce dětí o jejich prospěchu, chování a dalších důležitých skutečnostech. V termínu inspekční činnosti všechny děti ve svých kmenových školách úspěšně prospívaly.

Positivem výchovně vzdělávacího působení domova je, že se jim v posledních třech letech dařilo po ukončení ústavní výchovy děti vracet zpět do biologické rodiny (rodiče, prarodiče), nebo vyhledávat a využívat hostitelskou péči. Zletilí odcházejí ke svým partnerům, sourozencům nebo do jejich rodin. Zařízení je většinou úspěšné v udržování kontaktu s dětmi i poté, co jim byla ukončena ústavní výchova. Spolupráce s příslušnými pracovišti odboru sociálně právní ochrany je funkční, pobyt dětí mimo zařízení probíhá vždy s jejich souhlasem.

V zájmu zefektivnění vzdělávání dětí spolupracovalo zařízení ve sledovaném období s dalšími partnery participujícími na jeho činnosti, zejména se zřizovatelem, školskými poradenskými a zdravotnickými zařízeními, Policií ČR, středisky výchovné péče, lékaři, státním zástupcem a soudy.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Od poslední inspekční činnosti se změnilo obsazení na vedoucí pracovní pozici ředitelky domova a došlo k výrazné obměně pedagogického sboru (zástupce ředitelky, vedoucí vychovatel).
- Zařízení si i nadále udržuje velmi dobrou úroveň vzdělávání a poskytovaných služeb.
- Narůstá počet dětí s psychiatrickými diagnózami, medikacemi a poruchami chování.
- Zařízení neposkytuje komplexní psychologickou péči, ale pouze dílčí psychologické či psychoterapeutické služby. Vedení nově zajistilo externí psychologickou péči, která však dětem není dostupná přímo v domově.
- Výchovná opatření jsou udělována dle pravidel za konkrétní porušení vnitřního řádu a jsou řádně odůvodněna.
- Zkvalitnilo se další vzdělávání pedagogických pracovníků, plánovitě a systematické organizování přispívá k uplatňování získaných poznatků či dovedností v praxi s cílem zvyšování kvality výchovně vzdělávací činnosti.

Silné stránky

- Esteticky vkusné uspořádání a vybavení jednotlivých pokojů dle potřeb dětí vytváří příjemný prostor pro rodinnou skupinu.

- Pravidelné a kvalitní předávání informací o dětech se příznivě promítá do procesu výchovy a vzdělávání, komunikace mezi všemi účastníky vzdělávání se projevuje v dobrých prosociálních vztazích v zařízení a přispívá ke spokojenosti dětí.
- Vychovatelé respektují individualitu, věk, osobnost a schopnosti dítěte, podporují jeho začlenění do běžného života.
- Domovu se daří i nadále úspěšně umísťovat děti zpět do biologických rodin, vyhledávat a umožňovat jim hostitelskou péči.
- Útěkavost dětí ze zařízení je dlouhodobě nulová, což je výsledkem kvalitní práce všech zaměstnanců.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- S koncepcí rozvoje zařízení, kroky a cíli k jejímu naplňování nebyli pedagogové dostatečně seznámeni, což omezovalo možnosti jejího širšího uplatnění.
- Hospitační a kontrolní činnost vedení zařízení je pouze neformální (není plánovitá a průkazná), nevede k identifikaci silných a slabých stránek vzdělávacího procesu, jeho zkvalitňování, evaluaci a účinné zpětné vazbě pedagogům.
- Formálně zpracované programy rozvoje osobnosti dítěte, bez konkrétních cílů, spoluúčasti dětí a spolupráce odborníků (psycholog, etoped) i pedagogických pracovníků.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Provádět průběžně a cíleně vhodné kroky ke sdílení a naplňování vlastní vize a strategie rozvoje zařízení se všemi pedagogy. S aktualizovanými koncepčními záměry seznamovat pedagogy, vhodně je aplikovat s cílem zkvalitňovat výchovně vzdělávací proces.
- Realizovat hospitační a kontrolní činnost s jasnými cíli, které povedou ke zlepšení výchovně vzdělávacího procesu a zpětné vazbě pedagogům. Vyhodnocovat efektivitu dalšího vzdělávání ve spojitosti se zvyšováním kvality péče o děti v rámci prováděné hospitační činnosti.
- Uskutečňovat další vzdělávání pedagogických pracovníků systematicky a z dlouhodobého horizontu a s přihlédnutím k aktuálním potřebám zařízení a pedagogů. Zaměřit další vzdělávání pedagogických pracovníků také na sebezkušenostní, psychologický nebo sociálně psychologický výcvik.
- Motivovat pedagogy ke sdílení zkušeností, nápadů, metod a forem také formou vzájemných hospitací i v zařízeních podobného typu.
- Uvádět efektivně nové pedagogy zkušenějšími a kvalifikovanými vychovateli.
- Propojit, provázat a realizovat deklarované kompetence dětí ve školním vzdělávacím programu se stanovenými individuálními cíli v programech rozvoje osobnosti dětí a aktivitami k jejich dosažení v týdenních programech výchovně vzdělávací činnosti.
- Zapojit děti a spolupodílet se na zpracování programů rozvoje osobnosti dítěte všemi pedagogickými i odbornými pracovníky pravidelně a systematicky.
- Zabezpečit v případě potřeby dětem v zařízení komplexní psychologické služby.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 14 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.m@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení, ze dne 1. 9. 2022
2. Jmenovací dekret ředitelky Církevního dětského domova Emanuel, Stará Ves, čj. 4003/2020, ze dne 23. 6. 2020
3. Školní vzdělávací program „Na konci vesnice, ale na začátku života platný od 1. 9. 2022
4. Vnitřní řád Církevního dětského domova Emanuel, Stará Ves, platný od 16. 9. 2022
5. Koncepce rozvoje zařízení ze dne 11. 12. 2019
6. Školní matrika vedená v elektronické podobě ve školním roce 2022/2023 k datu inspekční činnosti
7. Zápisy z jednání pedagogické rady a provozních porad ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 k datu inspekční činnosti
8. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023, ze dne 1. 9. 2022 - účast pracovníků na akcích, školní rok 2021/2022
9. Program minimální prevence za školní roky 2019/2020, 2020/2021 a 2021/2022
10. Vyhodnocení programu minimální prevence za školní roky 2019/2020 a 2020/2021
11. Přehled udělených/uložených opatření ve výchově za období od 1. 1. 2020 k datu inspekční činnosti
12. Kapesné dětí ve školních letech 2020/2021 a 2021/2022 včetně podpisů dětí k datu inspekční činnosti (vzorek)
13. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti na školní rok 2020/2021 a 2021/2022 k datu inspekční činnosti (vzorek)
14. Kniha denní evidence zařízení – provozní deník vedený v elektronické podobě
15. Programy rozvoje osobnosti dítěte za školní roky 2020/2021 a 2021/2022 (vzorek)
16. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení k datu inspekční činnosti (vzorek)
17. Seznam dětí a jejich rozdělení do rodinných skupin k datu inspekční činnosti
18. Personální dokumentace pracovníků dětského domova – doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání všech pedagogických pracovníků a doklady o psychické způsobilosti a bezúhonnosti vedené k datu inspekční činnosti (vzorek)
19. Dokumentace k finančním a materiálním podmínkám, zabezpečení školního stravování a bezpečnosti dětí v době jejich pobytu v zařízení k datu inspekční činnosti

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Olomoucký inspektorát, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.m@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

ČŠI | Česká školní inspekce

Zarámí 88, P.O. Box 125 | 760 01 Zlín
IČ: 00638994

Titul, jméno, příjmení, funkce

Mgr. Libor Žilka, školní inspektor,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jitka Zavadilová,
školní inspektorka,

Ing. Markéta Tomečková,
kontrolní pracovnice

Žilka L.

Zavadilová

Tomečková

Ve Zlíně dne 21. 10. 2022

Datum a podpis ředitelky školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Simona Krutilová
ředitelka

SK

Církevní dětský domov Emanuel
Stará Ves
IČO 70941165
Stará Ves č. 204
750 02 Přerov

Ve Staré Vsi dne 24. 10. 2022